

Kansen in en van onderwijs

Met deze fiche beogen we een concretisering van de blikopener 'kansen in en van onderwijs' voor het volgende vakken: NEDERLANDS, ENGELS. Deze fiche is tot stand gekomen in een focusgesprek met lerarenopleiders secundair onderwijs, opgeleide ervaringsdeskundige in kansarmoede, een vormingsmedewerker van TAO en de onderzoekers van het project. Dit initiatief kadert in het project 'Kansen in en van onderwijs' en wordt door het departement PXL-Education en de provincie Limburg vormgegeven.

uitdaging	toelichting – praktijkvoorbeeld - tip	link met blikopener
<p><i>Een warme omgang met elkaar stimuleren, waarin leerlingen vertrouwen, waardering en respect ervaren.</i></p>	<p>Toelichting Volwassenen, maar ook kinderen leren hun armoede verstoppen. Armoede gaat immers gepaard met gevoelens van schaamte en erbij willen horen. Net zoals andere leerlingen kunnen ze pas zichzelf zijn wanneer er in de leeromgeving ruimte is voor respect, waardering en veiligheid.</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip Als leerkracht is het belangrijk om interacties zo aan te wenden, dat leerlingen leren om kleine dingen te appreciëren. Een OKAN-leerkracht vertelt dat ze elk jaar leerlingen heeft uit een kwetsbaar gezin. De leerlingen doen erg hun best om ervoor te zorgen dat de medestudenten het niet merken. De leerkracht weet dat en let daardoor bewust op de vragen die ze stelt. Zo vraagt ze bijvoorbeeld 'Wat is het leukste dat je dit weekend hebt gedaan?'. Een leerling antwoordt: "Ik ben naar een</p>	<p>aanvaarding veiligheid</p>

	<p>pretpark geweest”. Een andere leerling antwoordt: “Ik ben met de hond gaan wandelen.” De leerkracht gaat dan bewust dieper in op het antwoord van deze laatste leerling: “Wat vind je er zo leuk aan om met je hond te gaan wandelen?”, “Wie heeft er nog een hond?”, etc. Op dat moment beseffen andere leerlingen ook dat ze dit leuk vinden en ontstaat er een connectie tussen de leerlingen.</p>	
Materiële ondersteuning	<p>Toelichting</p> <p>Een leerling zal uit zichzelf niet snel aangeven dat hij het financieel moeilijk heeft en daardoor bepaalde materiële ondersteuning mist (printer, inkt, computer, internet, ...). Voor leerkrachten is het dan schipperen tussen wat van het leerplan ‘moet’ en wat voor de leerlingen mogelijk is’. De overheid kan scholen vandaag de dag nog niet voorzien van de nodige infrastructuur.</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Wat doe je wanneer een leerling geen afdruk van zijn huistaak kan meebrengen omwille van een gebrek aan materiële ondersteuning? Een leerkracht vertelt dat ze zich in zo’n situatie flexibel opstelt. Ze maakt er geen probleem van en vraagt aan de leerling om de taak door te sturen (eventueel via een computer op school), zodat ze de taak op school kan afdrukken. Ze vindt het heel belangrijk dat de leerling in de klas niet uit de boot	<p>Flexibiliteit Empathie Assessment</p>

	<p>valt en toch mee kan volgen met de groep. Nadien houdt ze een gesprek met de leerling en vraagt ze bij de leerlingbegeleiding na of ze op de hoogte zijn van een moeilijke thuissituatie. Op die manier kan er naar een duurzame oplossing gezocht worden.</p> <ul style="list-style-type: none">• Leerkrachten komen vaak uit de middenklasse en denken vanuit dat kader. Vandaar dat men soms vergeet dat niet iedereen thuis dezelfde ondersteuning heeft.• Vaak wordt aan leerlingen de mogelijkheid geboden om in de bibliotheek te gaan werken (tijdens de speeltijd of na schooltijd). Toch moet men zich ervan bewust zijn dat een bibliotheek vaak druk is en leerlingen er hun weg niet vinden. Begeleiding is dus aangewezen. Een leerkracht vertelt dat 25 van de 100 leerlingen van deze faciliteiten gebruik maken tijdens het 8e studie- uur op school.	
<i>Ondersteuning thuis voor taaltaken</i>	<p>Toelichting</p> <p>Voor veel leerlingen is er een verschil tussen de thuistaal en de schooltaal. De ouders van deze leerlingen spreken geen Nederlands of zijn taalzwak. Dit heeft implicaties voor de ondersteuning die ze hun kinderen kunnen bieden. Hier ontstaat een ongelijkheid tussen leerlingen die vanuit het thuismilieu wordt gevoed. Het stelt leerkrachten voor grote uitdagingen.</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Een leerkracht Nederlands vertelt: De taaltaken worden zoveel mogelijk in de les gemaakt. De leerlingen kunnen op die manier allemaal beroep	didactische werkvormen assessment

	<p>doen op dezelfde hulpmiddelen (computer, woordenboeken, ondersteuning van de leerkracht, ...). Leerlingen die klaar zijn met de taaltaak, mogen in een herhalingsbundel werken. Op die manier hebben de leerlingen hun huiswerk in de klas gemaakt en kan de leerkracht voorkomen dat de taken door de ouders worden gemaakt of dat de leerlingen in ongelijke mate kwalitatieve ondersteuning krijgen.</p> <ul style="list-style-type: none">● Taaltaken in het hoger onderwijs zitten vaak binnen afstandsonderwijs, zodat studenten op hun eigen tempo kunnen werken en hulpmiddelen kunnen gebruiken.● Voor groepswerken heeft de leraar oog voor een heterogene groepssamenstelling. <p>Mogelijke hulpmiddelen tijdens taaltaken: woordenlijst.org, taaladvies.net, vandale.be, app 'de/het', ...</p>	
<p><i>Taal- en leesvaardigheden stimuleren</i></p>	<p>Toelichting</p> <p>Elke leraar is een taalleerkracht, maar toch gebeurt de begeleiding niet binnen elk vak in dezelfde mate (bv. meer ondersteuning door taalleerkrachten in taalvakken). Toch is het essentieel om oog te hebben voor de taalvaardigheden van leerlingen. Er zijn veel redenen waarom leerlingen moeite hebben met taal, bijvoorbeeld: afhankelijk van de moedertaal staan er andere taalproblemen op de voorgrond, er is een verschil tussen kunnen lezen en begrijpen wat je leest, kinderen kunnen faalangst hebben omdat ze niet vlot kunnen lezen, etc.</p>	<p>Communicatie Leerinhouden</p>

Praktijkvoorbeeld / Tip

- Kan de school gratis bibliotheekkaarten voor de leerlingen voorzien?
- Is het mogelijk om boeken uit te lenen in de bibliotheek in plaats van deze aan te kopen?
- Communiceer tijdig welke boeken je leerlingen nodig hebben voor jouw vak.
- Om taalvaardigheden te stimuleren en interesse te verruimen is het positief om als leraar zelf een lijst te voorzien met boeken waaruit gekozen kan worden.
- Als je tijdens stages merkt dat leerlingen moeite hebben om een naamkaartje te schrijven, voorzie deze naamkaartjes dan zelf.
- Geef zelf het goede voorbeeld: schrijf met hoofdletters en leestekens.
- Schrijf voldoende op het bord: visualiseer.
- Taalplezier opwekken: voorzie een variatie aan opdrachten (vb. recensie schrijven, interview, mening op goodreads, ...), speel in op interesses (klachtenmail opstellen, drie dingen kiezen waarvan je gelukkig wordt, ...-)
- Schenk aandacht aan het lezen van instructies zodat de leerlingen de opdracht begrijpen (vb. bij een schrijfopdracht gestructureerd te werk gaan).

Kostprijs opleiding

Toelichting

Er is geen maximumfactuur in secundair onderwijs,

Empathie

Keuze van werkvormen

Neem zeker een kijkje op de Weebly 'Kansen in en van onderwijs' voor de blikopener en fiches van andere onderwijsvakken.
<https://kanseninenvanhetonderwijs.weebly.com/>

waardoor de kosten hoog kunnen oplopen. Kosten moeten wel aan het begin van het schooljaar worden meegedeeld aan de ouders. Meestal gebeurt dit via het schoolreglement (bijdrageregeling).

Praktijkvoorbeeld/tip

- Biedt de school de mogelijkheid om facturen in twee te splitsen (vb. bij gescheiden ouders)?
- Is er een gespreide betaling mogelijk van de schoolkosten?
- Confronteer leerlingen niet met onbetaalde schoolrekeningen.
- Educatieve reizen zijn nodig om bepaalde doelstellingen te bereiken, maar denk na over de invulling en de kostprijs hiervan. Daarnaast kunnen alle leerlingen hun steentje bijdragen. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld activiteiten organiseren om samen geld in te zamelen om een deel van hun reis te financieren (bv. koffie verkopen tijdens infodag, wafelverkoop, ...).

